

Vergaderjaar 2025–2026

32 820

Nieuwe visie cultuurbeleid

Nr. 560

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 december 2025

Hierbij informeer ik uw Kamer over de stand van zaken van een aantal moties en toezeggingen met betrekking tot cultuur, in aanloop naar het wetgevingsoverleg Cultuur van 19 januari a.s.

Stand van zaken moties en toezeggingen

1. Moties

Over spreiding van cultuursubsidies

Uw Kamer heeft een aantal moties aangenomen over de spreiding van cultuursubsidies. Het betreft de gewijzigde motie van de leden Rooderkerk en Mohandis over onderzoeken hoe een bloeiende culturele sector in heel Nederland beter geborgd kan worden.¹ De motie van het lid Van Zanten over onderzoeken waarom de geografische spreiding van cultuursubsidies over Nederland achterblijft.² De motie van de leden Van der Velde en Van Zanten over vestiging van culturele instellingen buiten de Randstad aantrekkelijker maken bij de volgende herverdeling van de BIS-middelen.³ En de motie van het lid Oostenbrink over het per provincie inzichtelijk maken op welke manier spreiding van subsidies voor cultuur kan plaatsvinden en hoe de Rijkscultuurfondsen in hun subsidiecriteria rekening houden met regionale omstandigheden.⁴

Als startpunt laat ik onderzoeken hoe cultuuruitingen en -middelen op dit moment gespreid zijn over Nederland. Daarbij wordt ook gekeken naar praktische inzichten en handelingsperspectieven voor toekomstig beleid. De opdracht voor dit onderzoek is inmiddels verstrekt en het gekozen

¹ Kamerstukken II 2024–2025, 36 600 VIII, nr. 50.

² Kamerstukken II 2024–2025, 36 600 VIII, nr. 30.

³ Kamerstukken II 2024–2025, 36 600 VIII, nr. 22.

⁴ Kamerstukken II 2024–2025, 32 820, nr. 553.

consortium van onderzoeksbureaus maakt goede voortgang. Naar verwachting zal het onderzoek voor de zomer van 2026 gereed zijn. Ik informeer u in 2026 over de uitkomsten van dit onderzoek en zal deze meenemen in de volgende cultuurbrief over het cultuurbestel vanaf 2029. In deze brief zal ik ook ingaan op de overige moties die hierboven genoemd zijn.

Over fair pay

Tijdens het Tweeminutendebat Cultuur van 9 september 2025 is door de leden Mohandis en Koops een motie ingediend die is aangenomen, waarin mij wordt verzocht te onderzoeken welke prikkels en voorwaarden mogelijk zijn om de werkverschaffers en opdrachtgevers te bewegen de fair pay-richtlijnen te volgen en deel te nemen aan een bindend convenant.⁵ Inmiddels ben ik een ambtelijke verkenning gestart, waarbij ik de verschillende mogelijkheden bespreek in gesprekken met het culturele en creatieve veld. Tevens zal ik de uitwerking van deze motie betrekken bij de tijdens het Commissiedebat Cultuur van 12 juni 2025 (Kamerstuk 32 820, nr. 546) gedane toezegging om in 2026/2027 een evaluatie uit te voeren naar de fair practice code die zich met name zal richten op het fair pay-beleid.⁶ In het najaar van 2026 zal ik uw Kamer verder informeren over de stand van zaken.

Over antisemitisme

Tijdens het plenaire debat over het bestrijden van antisemitisme van 23 september 2025 zijn twee moties aangenomen van het lid Ellian, waarin mij wordt verzocht om er zorg voor te dragen dat Joodse artiesten kunnen blijven optreden in Nederlandse zalen en om er zorg voor te dragen dat samenwerkingen niet beëindigd worden op basis van alleen de Joodse achtergrond van de samenwerking.⁷ Ook is tijdens dit debat een motie aangenomen die was ingediend door het lid Eerdmans, waarin het kabinet wordt verzocht om in de subsidievoorwaarden van poppodia op te nemen dat antisemitisme niet wordt getolereerd.⁸

De invulling van deze moties wordt ambtelijk interdepartementaal verkend. Het is altijd onacceptabel om mensen uit te sluiten op basis van hun persoonlijke kenmerken. Daarom wordt u in het voorjaar van 2026 middels een separate brief geïnformeerd over de invulling van deze drie moties.

Over aandacht voor het voortbestaan van het Fries Landbouwmuseum

Tijdens het tweeminutendebat Cultuur op 9 september 2025 is de motie van het lid Oostenbrink ingediend, waarin de Tweede Kamer de regering verzoekt binnen bestaande beleidskaders in overleg te treden met de provincie Fryslân en relevante fondsen over het voortbestaan van het Fries Landbouwmuseum.⁹

Nadat uw Kamer deze motie had aangenomen, hebben de gedeputeerde staten van Fryslân besloten het subsidieplafond voor de Subsidieregeling Musea en Kunstinstituten 2026–2028 met € 740.700 te verhogen, waardoor onder meer het Fries Landbouwmuseum alsnog in aanmerking komt voor een provinciale meerjarige subsidie. Daarmee is voorzien in de

⁵ Kamerstukken II 2024–2025, 32 820, nr. 549.

⁶ Toezeggingsnummer: TZ202507-109.

⁷ Kamerstukken II 2024–2025, 30 950, nrs. 476 en 477.

⁸ Kamerstukken II 2024–2025, 30 950, nr. 465.

⁹ Kamerstukken II 2024–2025, 32 820, nr. 555.

continuïteit van het museum en is het niet langer noodzakelijk om hierover in gesprek te gaan. Ik zie de motie hiermee als afgedaan.

Over evaluatie werking Monumentenwet BES

Tijdens het tweeminutendebat Erfgoed op 18 oktober 2023 heeft het lid Wuite een motie ingediend die de regering onder andere verzoekt een evaluatie uit te voeren naar de werking van de Monumentenwet BES.¹⁰ Deze evaluatie wordt op dit moment in nauwe samenwerking met de openbare lichamen uitgevoerd door onderzoeksbureau Ecorys. Het onderzoek bevindt zich inmiddels in de afrondende fase. Ik zal de evaluatie in het eerste kwartaal van 2026 aan de Tweede Kamer sturen.

Over automatisch lidmaatschap openbare bibliotheken

Met de motie van de leden Rooderkerk en Kisteman van 26 november 2024 heeft de Tweede Kamer verzocht onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor een automatisch lidmaatschap van de openbare bibliotheek.¹¹ Het onderzoek is in augustus 2025 aan een organisatie voor onderzoek gegund. In de bibliotheeksector wordt op veel plekken met vormen van gratis lidmaatschap geëxperimenteerd. Daarom wordt in het onderzoek een verkenning naar deze vormen van gratis lidmaatschap in verschillende steden meegenomen. Het onderzoek is naar verwachting in het eerste kwartaal van 2026 gereed.

2. Toezeggingen

Over de middeleeuwse gouden ring

In 2022 wees mijn ambtsvoorganger een Middeleeuwse ring in particulier bezit aan als beschermd cultuurobject conform de Erfgoedwet. Het gaat om een gouden ring uit de 9e/10e eeuw, die in 1997 is gevonden in het Friese Sumar door een metaaldetectoramateur. Op 6 maart 2025 heeft de toenmalige Minister Bruins (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) het proces gestart om deze ring voor Nederland te behouden vanwege de onvervangbare historische waarde voor ons land. Zoals toegezegd tijdens het Commissiedebat Cultuur op 12 juni 2025 informeer ik u hierbij over de stand van zaken van het vervolgproces.¹²

Conform de bevoegdheden en het proces in de Erfgoedwet zijn potentiële kopers in Nederland in de gelegenheid gesteld om dit object voor Nederland te verwerven. Dit heeft niet tot resultaat geleid. Daarop is het proces gestart om het object door de Staat te verwerven. Vervolgens is het object getaxeerd door twee onafhankelijke professionele taxateurs in opdracht van enerzijds de verkopende partij, en anderzijds de kopende partij, i.c. de staat. Op basis daarvan zal de onderhandeling met de verkopende partij worden gestart. Indien de koop slaagt dan zal deze worden bekostigd uit het Museaal Aankoopfonds. Over het resultaat zal ik u informeren.

Over de weeffout tussen de SIM en de woonhuisregeling

In het commissiedebat cultuur van 12 juni 2025 heeft mijn ambtsvoorganger toegezegd de Kamer na de verkiezingen te informeren over de weeffout tussen de Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM)

¹⁰ Kamerstukken II 2023–2024, 31 511, nr. 63.

¹¹ Kamerstukken II 2024–2025, 28 760, nr. 117.

¹² Toezeggingsnummer: TZ202507-107.

en de Woonhuisregeling.¹³ Er is een categorie monumenteneigenaren die geen aanspraak kan maken op instandhoudingssubsidie. Hierover is de Kamer eerder geïnformeerd.¹⁴ De oorzaak is gelegen in de verschillen tussen de SIM en de Woonhuisregeling. De SIM is alleen bedoeld voor onderhoud, terwijl vanuit de Woonhuisregeling ook subsidie wordt verstrekt voor restauratie. Bovendien zijn de doelgroepen in de regelingen op verschillende manieren gedefinieerd. Inschatting van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is dat de kosten om dit geheel op te lossen structureel € 20 tot 25 miljoen per jaar bedragen. Deze middelen heb ik niet tot mijn beschikking. In veel gevallen zijn er wel alternatieve financieringsmogelijkheden en voordelen beschikbaar voor de categorie eigenaren die tussen wal en schip valt, bijvoorbeeld via laagrentende leningen bij het NRF of via fiscale aftrek in het kader van de vennootschapsbelasting.

Over de wijziging Mediabesluit 2008 i.v.m. de investeringsverplichting audiovisuele media

Tijdens de plenaire behandeling van het Wetsvoorstel «Invoeren investeringsverplichting ten behoeve van Nederlandse cultureel audiovisueel product» in de Eerste Kamer heeft de voormalig Staatssecretaris Cultuur en Media, naar aanleiding van een vraag van het lid Veldhoen, toegezegd de ontwerp-AMvB ter uitvoering van de wet aan de Eerste Kamer aan te bieden.¹⁵ In ditzelfde debat is eveneens, naar aanleiding van een vraag van het lid Prins, toegezegd de mogelijkheid van een accountantsverklaring als bewijs van het voldoen aan de investeringsverplichting, in de uitwerking van de ministeriële regeling nadrukkelijk mee te nemen.¹⁶

De ontwerp-AMvB is op 26 mei 2025 zowel aan de Eerste Kamer als aan de Tweede Kamer voorgelegd.¹⁷ Het voorleggen heeft niet geleid tot vragen van beide Kamers. De door het lid Prins gevraagde verplichte accountantsverklaring is opgenomen in de Mediaregeling 2008 door een wijzigingsregeling die op 1 april 2025 in werking is getreden.¹⁸ Hiermee is aan beide toezeggingen voldaan.

3. Overige

Het advies van de Raad voor Cultuur «Toezicht in de culturele sector»

Op 23 september 2025 heeft de Raad voor Cultuur haar advies «Toezicht in de culturele sector: een kunst apart» gepubliceerd. Het advies is als bijlage toegevoegd aan deze brief. Uit dit advies blijkt dat er veel goed gaat, maar dat er ook verbeteringen nodig zijn. De komende tijd ga ik het advies met verschillende partijen bespreken en bepalen welke stappen er gezet kunnen worden. Rond de zomer zal ik u hierover uitgebreider berichten. Aan het verzoek van uw Kamer van 27 november jl. om voor het wetgevingsoverleg een kabinetsreactie op dit rapport te sturen kan ik helaas dus niet voldoen.¹⁹

¹³ Toezeggingsnummer: TZ202507-106.

¹⁴ Kamerstukken II 2024–2025, 32 156, nr. 140 en Kamerstukken II 2023–2024, 32 156, nr. 128.

¹⁵ Toezeggingsnummer: T03752

¹⁶ Toezeggingsnummer: T03754

¹⁷ Kamerstukken I 2024–2025, 36 176, G en Kamerstukken II 2024–2025, 36 176, nr. 42.

¹⁸ Stcrt. 2025, nr. 3178.

¹⁹ 2025D48645.

Op 14 november 2025 heeft de Raad voor cultuur zijn advies «Ieder zijn aandeel uitgebracht. Naar een evenwichtig financieel ecosysteem voor de cultuursector» gepubliceerd. Het advies is als bijlage toegevoegd aan deze brief. Het advies is een reflectie op de manier waarop publieke en private financiers kunnen samenwerken, en wat hier vanuit beide partijen voor nodig is. De raad constateert onder andere dat het aandeel van de overheid in de bekostiging van cultuur relatief is gedaald en adviseert het cultuurbudget van de Rijksoverheid met minimaal € 250 miljoen te verhogen. Dergelijke keuzes zijn aan een nieuw kabinet. Over de inhoud van het advies ga ik de aankomende tijd met de sector en haar financiers in gesprek. Rond de zomer zal ik u hierover uitgebreider berichten. Aan het verzoek van uw Kamer van 27 november jl. om voor het wetgevings-overleg een kabinetsreactie op dit rapport te sturen kan ik helaas dus niet voldoen.²⁰

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
G. Moes

²⁰ 2025D48667.